

Rytíři, dámy a poutníci – komplexní zpracování dějin a současnosti Rytířského řádu Božího hrobu jeruzalémského

Ve středu 7. října 2020 bylo v arcibiskupské rezidenci slavnostně představeno pojednání historika Tomáše Parmy z CMTF UP v Olomouci s názvem *Rytíři, dámy a poutníci. Dějiny a současnost Rytířského řádu Božího hrobu jeruzalémského a jeho působení v českých zemích*. Publikaci počin doplněný barevnými ilustracemi nedávno vydalo Vydavatelství Filozofické fakulty UP v Olomouci. O knize si povídáme s jejím autorem.

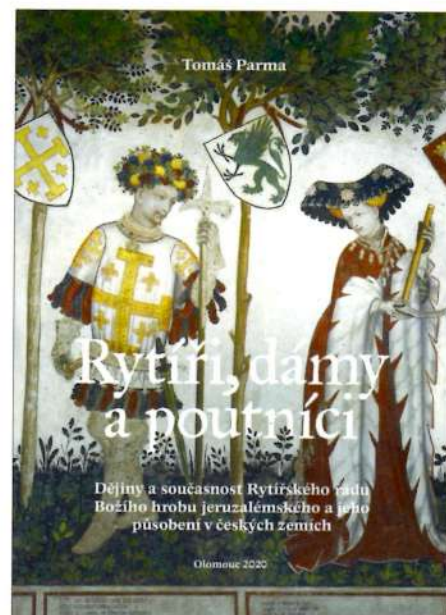
Mohl byste na úvod rytířský řád Božího hrobu jeruzalémského představit?

Jde o rytířský řád, který stojí pod ochranou Svatého stolce. Jde o laickou instituci, nejedná se tedy o řeholní společenství, je určen pro katolické křesťany, ženy i muže, a je otevřen i duchovním. Jeho hlavní cíle jsou dva: rozvoj duchovního života všech členů a pomoc Svaté zemi. Tradičně je spojen s podporou Latinského patriarchátu jeruzalémského, pod jehož církevní správou spadají Izrael a Palestina, ale také Jordánsko a Kypr. Řád ve Svaté zemi podporuje především školství, zdravotní péči a sociální zařízení pro znevýhodněné skupiny obyvatelstva.

Kdo ze slavných osobností byl členem tohoto řádu?

Vybrat krátce ze slavných osobností by bylo těžké, alespoň několik českých:

první známí rytíři Božího hrobu se v českých zemích vyskytují již v 15. století (možná už ve 14., ale zde to nevíme jistě), a do dnešní doby je jich přes dvě stě. Ze známějších rytířů musím jmenovat literáta a hudebního skladatele Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdruzic, jeho švagra Heřmana Černína, v 19. století kromě členů vládnoucí rodiny také několik olomouckých i pražských arcibiskupů, dalších duchovních, členů vysoké aristokracie, ale také třeba krnovské varhanáře bratry Riegrovy či průmyslníka Františka Hardtmutha. Po vytvoření československého místodržitelství, k němuž došlo v roce 1929 během oslav svatováclavského milénia z iniciativy průmyslníka a politika Jana Jiřího Rückla, byli členy řádu například i lidovečtí politikové Mořic Hruban a Jan Dostálek, z diplomatických důvodů i sám prezident Masaryk, biskupové

Antonín Podlaha, Marián Blaha a Karel Kašpar, a další představitelé veřejného a kulturního života.

Kolik má členů dnes a jaké je jeho postavení u nás?

V dnešní době má řád přes 30 tisíc členů na celém světě, kteří vyvíjejí svou činnost v 63 místních organizacích, nazývaných obvykle místodržitelství. Začínající a nově budovaná místní společenství se nazývají magistrální delegace, a to je případ i řádové místní jednotky působící v České republice. Byla založena díky aktivitě Dr. Jiřího Pořízky s významnou podporou pana arcibiskupa Graubnera v roce 2015 a v současné době má 15 členů.

Zaujalo mě, že se jedná o jeden ze dvou oficiálně uznaných rytířských řádů Vatikánem.

Je tomu skutečně tak. Svatý stolec kromě vlastních rytířských řádů, tedy významání rytířského typu udělovaných papežem, uznává pouze dva rytířské řády: Suverénní řád maltézských rytířů a Řád Božího hrobu. Oba mají zvláštní postavení: Maltézský řád je suverénní, je subjektem mezinárodního práva, tedy je postaven na roveň státu, Řád Božího hrobu je sice samostatný, ale jeho statut schvaluje papež (naposledy papež František v květnu 2020) a papež také jmenuje jeho velmistra z řad členů kardinálského sboru. Je také považován za součást institucí,

Autor publikace, v pozadí arcibiskup Jan Graubner, který knihu požehnal.

kteří patří ke Svatému stolci, protože, jak říká řádový Statut, se „přímo účastní péče římského velekněze o katolické instituce a posvátná místa ve Svaté zemi“. Své sídlo má přímo ve Vatikánu.

Kniha má úctyhodný počet stran. Kdo její sepsání inicioval a jak dlouho jste na ní pracoval?

Když jsem se sám stal členem řádu, tehdejší magistrální delegát Dr. Jiří Pořízka mne k práci vybídl. Mne samotného to téma zaujalo, protože v češtině o Řádu a jeho historii nic pořádného neexistovalo. Celá příprava knihy trvala přes dva roky: bylo potřeba studovat v archivech v Jeruzalémě, Vatikánu, i u nás, a sehnat příslušnou literaturu. Pak text i napsat a připravit do tisku. Vyšlo z toho 432 textů a obrázků, takže ani sazba knihy nebyla lehká a mé velké díky patří ředitelce Vydavatelství Filozofické fakulty Univerzity Palackého Dr. Lence Pořízkové za velké úsilí, díky němuž je kniha velmi pěkným dokladem vysoké typografické kultury.

Z jakých pramenů čerpáte? Překvapilo vás něco během badatelského výzkumu?

V Jeruzalémě jsem se alespoň krátce seznámil s řádovými matrikami, které jsou v archivu františkánské kustodie Svaté země a Latinského patriarchátu. Neočekával jsem, že se v nich podaří nalézt více než dvě stovky českých rytířů: jak práce postupovala, jména se hromadila a já si začal uvědomovat, že se nejedná o řád, který by v naší zemi byl okrajový. Hodně mne vyděsilo jméno Klementa Gottwalda, ale rychle jsem zjistil, že se jednalo o katolického kněze a nikoli komunistického politika. Jsem také rád, že jsem mezi rytíři na počátku 20. století našel jednoho svého vzdáleného příbuzného. Překvapení a netušených souvislostí bylo více, ale nechci příliš prozrazovat obsah knihy...

Je text určen i pro laickou veřejnost?

Knihu jsem psal v podstatě pro tři okruhy čtenářů: širokou vzdělanou veřejnost, profesionální historiky a samotné členy řádu. Už teď si dělají legraci, že to pro ně bude povinná četba... Ale myslím, že čtenář, který není profesionálním historikem, by si ji mohl určitě také přečíst, snad se mi povedlo, aby to nebyla příliš těžká četba. Ostatně všem, kteří knihu otevrou, aby si ji přečetli, přeji všechno dobré a jsem rád, že si s nimi o tomto zajímavém tématu mohou povídat alespoň tímto způsobem.

■ **Martin Kučera**

Ze života bohoslovců

Seminaristé nabírali v Jeseníkách síly do nového semestru

Bohoslovci Arcibiskupského kněžského semináře v Olomouci vyrazili společně s představenými v druhé polovině září na faru do malé vesničky Žibřidovice, která se nachází nedaleko Hanušovic. Náplní týdenního pobytu byl zejména aktivní odpočinek uprostřed přírody. Na bohoslovce čekalo příjemné počasí a v rozmanitém programu si na své přišel každý.

Není lepší možností, jak se navzájem poznat, odpočinout si a zároveň nabrat nových sil než strávit nějaký čas v přírodě. Své o tom ví bohoslovci, kteří společně prožili

týden na bývalé faře v Žibřidovicích, téměř v srdci Jeseníků. Během společně stráveného času podnikli výšlap na Králický Sněžník, navštívili Dolní Moravu se známým střediskem volnočasových aktivit, horu Matky Boží v Králikách či prošli část novoměstské pevnostní oblasti. V každodenním programu nechyběla mše svatá, rozjímání či denní modlitba církve. Část pobytu věnovali bohoslovci brigádě v okolí žibřidovické fary a také na opravách farního úřadu v Hanušovicích. Po týdnu společných zážitků pak studenti bohoslovci mohli začít nový formační rok v Olomouci.

Moravští bohoslovci se spirituálem P. Vladimírem Schmidem na Králickém Sněžníku

Snímek Matěj Maděra

■ **Matěj Maděra**

Bohoslovci vyrazili na Růžencovou pouť do Uherského Brodu

První říjnový víkend letošního roku nebyl v olomouckém kněžském semináři pouze časem volebním, ale i poutním. Jako vždy během voleb, odjeli studenti bohoslovci na víkend domů, aby splnili svoji občanskou povinnost. V neděli 4. října se část olomouckých bohoslovců společně s otcem rektorem Pavlem

Stuškou setkala v Uherském Brodě na mši svaté v závěru tradiční Růžencové pouti.

Mše svatá s olomouckými bohoslovci se na uherskobrodské Růžencové pouti konají každoročně již téměř 30 let, vyzdvihl v promluvě dlouholetou tradici P. Pavel Stuška. V úvodu představil poutníkům všechny přítomné bohoslovce, kteří doprovázeli mši svatou hrou na varhany, zpěvem či asistovali při liturgii v presbytáři. Po skončení bohoslužby si mohli věřící vyslechnout krátké slovo o semináři a také svědectví jednoho z bohoslovců. Na závěr si všichni společně zazpívali několik mariánských písní a po skončení programu ještě krátce pohovořili před kostelem.

■ **Matěj Maděra**

Olomoučtí bohoslovci s rektorem P. Pavlem Stuškou a rodákem ze sousední farnosti Újezdec P. Josefem Červenkou před uherskobrodským obrazem Černé Madony

Snímek Matěj Maděra